Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237. Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 81. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 1-го КВІТНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 81. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, APRIL 1, 1952. VOL. LX.

ВІДМОВА ТРУМАНА ВІД ПЕРЕВИБОРУ ПРИГОЛОМШУЄ ДЕМОКРАТІВ

Вашингтон. — Несподівана відмова президента Трумана від поновної кандидатури на найменування демократичним кандидатом цього року потрясла демократичним табором до тієї міри, що, впродовж цілої доби після її проголошення, вони ще не могли належно оцінити партійного становища щодо його наступника. Партійні провідники з цілої країни, з'їхавшись в суботу на гостину до столиці, відбували гуртами наради, щоб зосередити свою увагу на якогось кандидата. Наперед вибиваються кандидатури губернатора стейту Ілиной, Адлай Е. Стівенсона і сенатора Ричарда Б. Росела з Джорджії.

Сам президент діждався овації від 1,000 демократів у неділю пополудні в готелі Мейфлавер, де вони хотіли зустрінутися з ним особисто після його відмови в суботу. Президент, приголомшений сердечністю, сказав без приготування кілька слів, заявляючи, що Демократична партія це рятунок світу і тому треба вибрати демократичний Конгрес і демократичних губернаторів, як теж, очевидно й самого президента. Він передбачує перемогу партії при осінних виборах і обіцяв повну підтримку своему наслідникові так, наче б він самий стояв начолі кандидатів Демократичної партії до виборів.

Сама відмова від кандидатури мала драматичний характер. Викінчуючи свою промову, виголошену на обіді з нагоди дня Джеферсона-Джексона в суботу 29 березня у приявності 5,300 гостей, провідних членів Демократичної партії, президент Гері С. Труман вставив такі слова: „Я не буду кандидатом на перевибір. Я служив своїй країні довго і, як я думаю, вміло та чесно, Я не прийму поновного найменування. Я не вважаю, що це мій обов'язок провести нових чотири роки в Білому Домі". Слухачі були цілковито заскочені цією оповісткою, бо ніде в попередній частині промови не було про це натяку, ані не було ніколи передтим ні словечка згадки про це в розмові з найвищими урядовцями з його оточення, що саме в теперішньому моменті він має намір відмовитися від політичної кампанії 1952 р. Після проголошення цієї заяви, далися чути з кількох боків голоси: О, ні! Алеж ні! „Багато осіб з велитенської авдиторії, як здавалося, не дочули або не зрозуміли важливости заяви Трумана. Інші були просто приголомшені. Як тільки проголосив як щось звичайне оцю заяву, що не буде поновним кандидатом, президент поспішно дочитав до кінця свою промову. Її оплескували зібрані не так енергійно, як би можна було цього сподіватися і він поспішно залишив залю величезної казарми Краєвої Ґвардії, в якій відбувався обід, вступ на який коштував $100 для призбирання фондів Демократичної партії. Один чоловік, що сидів коло президента на обіді, сказав, що його оповістка була дописана ручним письмом побіч машинового письма в наперед приготованім тексті.

Коли президент вийшов з казарми, його зупинили репортери, запитуючи його: „Чи оце вирішення підлягає якійсь зміні?" — „Ні, жадній" — відповів Труман. Тоді запиталися пані Труман, чи вона погоджується з його постановою. — „Але ж певно. Все, що він каже, це важливе" — сказала вона. Коли президент повернувся до Білого Дому, секретар Білого Дому Джозеф, Шорт, сказав, що Труман вирішив під час своїх вакацій у Кій Вест на Флориді, отже тиждень наперед проголосити цю свою постанову, одначе не виявив, коли ця постанова була зроблена.

Зміст промови на обіді в честь колишніх ідеологів Демократичної партії обертався коло заслуг цієї партії за адміністрації Трумана як у домашній ділянці, так і в закордонних справах. Труман розправився в промові з закидами республіканців, наче б уряд був переповнений ошустами й комуністами. Він сказав, що справжній доказ, на протикомуністичне наставлення вимагає грошей і відваги, а не тільки балаканини. „Тому, коли республіканці ще раз заговорять голосно про спротив комунізмові, запитайтеся їх, як вони голосували в справі допомоги для Греції, в справі пляну Маршала та в справі програми Взаїмної Безпеки. Можливе, що вони голосували за припинення цих засобів проти комуністів" — говорив Труман. Щодо корупції в уряді Труман признав, що там бувають нечесні люди, одначе закинув республіканцям, що вони тримаються тактики „все що біле — те чорне; а що чорне — це біле". Бо він завжди заступає думку, щоб в уряді були чесні люди і що він зробив більше ніж хто інший, щоб урядовцям ставали люди на підставі закону про цивільну службу. Для порівнання, Труман пригадав республіканцям корупцію в уряді за часів республіканських президентів, заки прийшов теперішній демократичний, уряд, а крім того додав, що республіканці шукали ще наживи при допомозі законів, що давали привілеї багатіям з Вол Стріту. Перейшовши до вичислення заслуг демократичної адміністрації, він згадав про її різні суспільні досягнення. Передбачуючи, що всякий демократичний кандидат на майбутнє матиме за собою партійний рекорд, яким зможе повеличатися, Труман склав свою заяву, що не прийме кандидатури на майбутнє. Після нього промовляв віцепрезидент Албен В. Барклі, який, не згадуючи по імені нікого, закинув посередньо генералові Доґлесові МекАртурові, що він перекручує факти при закидах на адресу демократів, головно, коли обвинувачує теперішню адміністрацію в змаганні до війни і до заведення соціялізму, хоч загально звісне, що теперішня адміністрація змагає до миру і до поступу. Він як і Труман, теж передбачує перемогу Демократичної партії при осінніх виборах.

З голосів преси найзамітніший голос республіканського Ню Йорк Геральд Трибюн, в якому сказано: „Який би не був кінцевий суд історії про президента Трумана, то він окреслить його, як людину, що знала, як зречися влади. А це не мала прикмета. Далеко більші постаті ніж він не мали цієї здібности, щоб відчути, коли робота сповнена і коли кар'єра досягнула такої точки, поза яку можна тільки ступати тільки в змагаючій мілкості й біді". А в тім голосів така велетенська кількість і різнородність, що треба часу, щоб їх призбирати й належно оцінити.

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН РЕЗИГНУЄ З ПОНОВНОЇ КАНДИДАТУРИ

Президент Труман проголошує своє рішення: „Я не буду кандидатом на перевибір. Я служив моїй країні довго, і, думаю, добре та чесно. Я не прийму поновної номінації . . ."

ВИЛСОН ЗАЛИШАЄ СТАНОВИЩЕ ДИРЕКТОРА МОБІЛІЗАЦІЇ

Вашингтон. — Чарлз Е. Вилсон, директор оборонної мобілізації, зрікся свого посту внаслідок непорозумінь щодо підвишки платні сталеварникам і і підвищення ціни сталевих виробів, які мали б прийти після того. Президент Труман прийняв димісію Вилсона, оприлюднюючи одночасно листування, яке йшло від тижня між ним і директором мобілізації в справі контролі цін і платень. Президент назначив теж тимчасово іншого директора, а саме Джана Р. Стілмана, що займав пост Вилсонового дорадника. — Вилсон, у листі до президента, написав між ін.: „Ви змінили плян, на який ми погодилися" в Кій Вест останнього тижня, щоб покінчити застій в переговорах про платні й ціни. Президент відповів, що Вилсон навав „дуже нестабільними" доручення Ради Стабілізації Платень, одначе президент сам переконався, що справа так не стоїть. Непорозуміння зводяться до того, що Вилсонбув під враженням, що він мав повновласть від президента довести до порозуміння між робітниками й підприємцями в сталевому промислі щоб припинити страйк, на який мають вийти робітники 8 квітня. Вилсон думав, що президент уповажнив його згодитися на підвищення ціни випродукованої сталі, щоб заспокоїти підприємців після підвишки робітничих платень. Голова юнії сталеварників, Филип Морей, відмовився від дальших переговорів і тому прийшло до кризи. Це спричинило до уступлення Вилсона.

Атомове озброєння літаконосців

Вашингтон. — Секретар маринарки, Дан А. Кімбал, поінформував Конґрес про задум озброїти літаконосці усіма засобами атомової зброї. Одночасно діючий шеф армії, ген. И. Лотон Колінс ствердив, що, від закінчення 2. світової війни, армія подвоїла свою вогневу силу й нині володіє міцнішою зброєю, ніж Совєти. Теперішнє потужне озброєння й його запаси, вже й сьогодні є спроможні відбити масову атаку росіян в Европі. Сила ця постійно зростатиме з впровадженням атомової артилерії та інших родів атомової зброї. Одночасно повідомлено про задуми обільшення числа людського складу збройних сил країни. А. Кімбал висловився, що атомова бомба, це наймогутніша зброя, що посилює діяльність військової фльоти. Зокрема, при співдії морських і повітряних сил, атомова бомба може бути доставлена у кожну намічену місцевість.

Таємна американська база в Ґренляндії

Вашингтон. — Голова рахункової провірки армії полк. Гері Е. Рід, посвідчив перед сенатською підкомісією, що Злучені Держави розбудовують в Ґренляндії тайну повітряну базу і на це вже витратили цілий більйон долярів. Він дорікав владі, що вона непотрібно переплачує велетенські грошові суми на цю будову, що й так не може втриматися таємницею від совєтських аґентів, бо самі робітники розповідають про величезні платні, що їх дістають не тільки за саму працю, але вже у часі подорожі до роботи в Ґренляндії. Крім того, як казав полковник, туди йдуть різні матеріяли, яких ніхто не провіряє і тому не виключене, що матеріялів цілком нема, хоч за них заплачені гроші в Америці. — Представники департаменту оборони заперечують, що на таку базу видано цілий більйон, а твердять, що її будова коштує коло чверть більйона долярів.

● **250,000 вояків повернулося досі з Кореї домів.** На їх місце поїхали інші. Тут не зараховані вояки при повітряних силах.

● **Кажуть давати пеніціліну свиням,** щоб вони збільшили видайність м'яса на десять відсотків — таке проголосила Рада Рільничих Дослідів у Лондоні.

● **Рим. — Комуністичний секретар** Італійської Генеральної Конфедерації Праці, Джюсеппе ді Вікторіо, виїхав до Москви, щоб рятувати своє здоров'я.

Виступ О. Архипенка в Л. М. К. в Ню Йорку

Ню Йорк. — Минулої п'ятниці світово-славний український різьбар і маляр виступив в місцевому Літературно-Мистецькому Клюбі з доповідю про „Творчість в природі і в людині", видвигнувши низку оригінальних думок, що лягли в основу його великої філософічної праці на цю тему. Після відкриття вечора головою Мистецького Клюбу, проф. Сергієм Литвиненком, п. Архипенка представив українській публіці, переважно з мистецьких кол, д-р Л. Мишуга, згадуючи про деякі великі прислуги цього великого мистця для української справи. Олександер Архипенко, говорячи по-українськи, незвичайно пророчисто з'ясував творчий прогрес в природі та творчі зусилля людини. Він виходить із заложення, що основою життя і всесвіту є динамізм і вічний проґрес. В природі все розвивається і росте, а що перестає рости і розвиватись, це гине. Все те, що людина творить, вже давно створене в природі і людина це тільки відкриває. Свої твердження мистець ілюстрував численними світлинами, вияснюючи теж низку своїх творів, що вважаються революційними в мистецькій творчості. Заля Л. М. Клюбу далеко не могла помістити всіх заінтересованих доповіддю.

СЕН. СМИТ: ВІД ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ ЗАЛЕЖИТЬ ДОЛЯ НАШОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ

Коло 3,000 українців маніфестували в Нюарку проти комуно-російського імперіялізму

Нюарк. — „Справа, за яку ви боретесь, є більша ніж вільна Україна. Від неї фактично залежить майбутнє нашої цивілізації" — твердив сенатор Александер Смит в своїй промові на великій українській маніфестації в Нюарку (Н. Дж.) в неділю, 30-го березня. Маніфестація, що була влаштована окремим Маніфестаційним Комітетом з Мироном Леськовим на чолі та якою проводив адв. Іван Романишин, відбулася у великій залі місцевого Моск Театру і притягнула коло 3,000 публіки з Нюарку й дооколишніх місцевостей.

Маніфестацію відкрив адв. Іван Романишин, коротко з'ясовуючи її ціль і причини. — Місцевий мішаний хор під диригентурою проф. Т. Каськова відспівав Американський Гимн та „Живи Україно". — Андрій Куйбіда відчитав численні привітання від сенаторів, конґресменів та інших американських представників. Привітання, в яких часто висловлюється признання українському народові за його геройчну боротьбу та підтримується зусилля американських українців для допомоги тій боротьбі, надіслали: сенатори Браєн МекМеґон, Роберт С. Гендриксон, Ірвінґ М. Айвес, Генрі Кабот Ладж мол., Марґарет Чейс Смит, Пат Мек Каррен, Герберт Г. Лімен, — Джордж Сметерс та Гомер Кейпгарт; конґресмени: Едвард Дж. Гарт, Пітер В. Родіно мол., та Роберт Кін. Довші привітання і запевнення наспіли від голови Демократичної партії МекКіні і голови Республіканської Партії Геб-ріслсона, як теж від губернатора стейту Ню Йорк, п. Томаса Дюї. Відчитано теж привітання представника УНРади — керівника ресорту закордонних справ д-ра Степана Витвицького.

Особисті привіти та побажання і вислови солідарности з українцями в їх боротьбі проти комуно-російського імперіялізму склали представники білорусинів, латвійців, лотишів, козаків, естонців та словаків.

В. Душник: — Визволення України залежить від українського народу.

Низку доповідей на маніфестації започаткував ред. Вол. Душник, підкреслюючи, що визволення України залежить впершу чергу від самого українського народу та його геройчної боротьби на Рідних Землях, але в цьому важливу ролю можуть відіграти теж міжнародні обставини і дальший розвиток міжнародніх подій. Не маловажна роля в цих змаганнях припадає американським українцям, вже хоч би з уваги на провідну ролю в світі Злучених Держав Америки. Збільшення американської свідомости із загрози большевизму та російського імперіялізму, як теж щораз більші симпатії Америки до поневолених Москвою не-російських народів приспішать процес визволення.

Сенатор Смит домагається нової американської політики відносно Москви.

Довго невмовкаючу овацію влаштували приявні випробуваному приятелеві українського народу та українських змагань, сенаторові Александрові Смитові, що вийшов на сцену в товаристві діючого заст. голови УККомітету Дмитра Галичина, вітаючись з приявним вже на сцені головою УКК, проф. Левом Добріянським та іншими. Овація повторилася, як адв. І. Романишин з'ясував важливу ролю сенатора Смита, члена сенатського комітету закордонних справ, в цілій низці важливих політичних акцій в користь поневолених народів. — Сенатор Смит насамперед ствердив своє глибоке зацікавлення українською визвольною справою власне тому, що від визволення України, на його думку, залежить теж майбутня доля нашої цивілізації. Він дорікав офіціяльній американській політиці, що вона своєю нерішучістю відносно Москви в минулих роках посередньо причинилася до збільшення комуністичної загрози. За півтора дня своєї участи у війні на Далекому Сході Москва дістала Китай і американська пасивність була у великій мірі причиною, що під совєтським чоботом опинилася величезна частина Европи. Сьогодні всі здають собі справу, що мусить настати нова доба, що ми повинні зачати новий розділ історії, в основу якого увійде воля та гідність людини. Він переконаний, що це здійсниться та що „Україна мусить бути вільна". Мусять постати вільні і незалежні національні держави всіх народів і вони щойно тоді зможуть злучитись у федерації вільних народів. Сенатор Смит передбачує можливість напр. федерації балканських народів, федерації слов'янських та інших країн, але передумовою таких федерацій, концепцію яких підтримує Америка, є насамперед визволення. Америка своїм власним прикладом повинна показати народам світу шлях до тої великої мети.

Проф. К. Меннінґ: Москва була, є і залишиться імперіялістична.

Москва — це найбільше лихо в історії; вона була, є і залишиться імперіялістична, — без різниці та незалежно від того який прапор повіватиме на Кремлі: цісарський, білий, червоний, демократичний, республіканський чи будь-який інший — твердив в своїй знаменитій промові відомий знавець східно - европейських справ, професор Колумбійського університету та автор багатьох праць на ці теми, — д-р Кларенс А. Меннінґ. За останні роки наступали великі зміни та великий проґрес в американській публічній опінії — говорив він. Правда про Україну почала просякати в американські уми і рівночасно з тим російські імперіялістичні затії тратять ґрунт під ногами, не зважаючи на всю метушню білої російської еміґрації, що намагається творити леґенду неіснуючих обставин. До цеї зміни причинився відповідно теж проґрес української еміґрації в багатьох ділянках. Наслідком того можна вважати теж відому заяву державного секретаря Діна Ачесона про історичну тяглість російського імперіялізму. Большевизм, включно з інтерпретацією макрсизму, має всі познаки великоросійського імперіялізму, що ставить Москву в центрі світу. — Большевики продовжують політику царів з ще більшою силою і рафінованістю. По тій самій лінії йде й біла російська еміґрація. Ідея російського імперіялізму опановує всі ділянки російського життя по цей і по той бік залізної заслони. Російські ідеї протилюдські і протиамериканські. Ніхто інший, як російські еміграційні „демократи" з Керенським на чолі занапастили демократію в Росії та поневолили інші народи. Великим гаслом про самовизначення народів вони так само зловживали, як зловживають большевики. Їхня сьогоднішня політична метушня заперечує всі основні принципи американської демократії. В цьому Америка до живого заінтересована і вона мусить цьому протиставитися. Але єдино можливу розв'язку того зачарованого кола російського імперіялізму дає вільна і від нікого незалежна українська держава.

Д-р Л. Мишуга: Поневолені народи найпевніші союзники демократій.

„Ми, американські українці, хочемо повної перемоги де-

(Закінчення на стo. 4.)

АЛІЯНТИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ЗАГРОЗИ ДЛЯ ПОЛОНЕНИХ В КОРЕЇ

Токіо. — Командування Об'єднаних Націй зголосило вчора формальний протест проти поведінки комуністів з аліянтськими полоненими в Північній Кореї, що є загрозою для безпеки і життя для полонених. В аліянтському протесті стверджується, що ціла низка таборів аліянтських полонених в Північній Кореї розташована в безпосередньому віддалені від важливих військових об'єктів та головних шляхів постачання, що не ведеться відповідної евіденції полонених та що в багатьох випадках немає точної ідентифікації таборів, щоб захоронити перед аліянтським бомбардуванням. Протест зголошено на двох сесіях зв'язкових старшин в Панмунджом, на яких без будь якого результату і проґресу обговорювано опірні проблеми перемир'я. Червоні зі свого боку закидували аліянтам „безоглядне бомбардування" і попередили, що табори полонених не можуть бути перенесені. Аліянтський протест зроблено на підставі самих комуністичних інформацій відносно таборів аліянтських полонених і їх розташування на території Північної Кореї, переданих аліянтам в першій стадії переговорів в справі перемир'я. Аліянтський представник, користуючись переданою комуністами мапою розміщення таборів полонених, звернув увагу, що три головні табори аліянтських полонених розміщені в сусідстві комуно-корейської столиці Пйонґянґ, яка є головним комунікаційним вузлом. Він закидував комуністам намагання захоронити в той спосіб червоні військові об'єкти перед аліянтським бомбардуванням, що є незгідне з визнаними комуністами постановами женевської конвенції в справі полонених. Теж на вчорашних нарадах комуністи твердили, що безпека аліянтських полотвердили, що внаслідок аліянтів та від акції їхньої авіяції. В дальшому комуністи твердили, що в наслідок аліянтського бомбардування в Північній Кореї залишилося дуже мало будинків, які надавалися б на приміщення полонених.

Англія вагається в справі Єгипту

Лондон. — Британські експерти закордонних справ вагаються, що відповісти на єгипетську пропозицію в справі полагодження англо-єгипетських непорозумінь. Уряд прем'єра Агмед Наґуїб ал Гіляйлі Паші хотів би перед початком дійсних переговорів з Англією мати в руках заяву, що Англія в засаді годиться евакуювати свої війська з зони Суезького Каналу та признати титул єгипетського короля Фарука над Суезом. Покищо англійська влада ще не рішена публічно зложити такі заяви, на які жде єгипетський прем'єр. За прем'єрства Гіляйлі Паші наступило успокоєння в Єгипті, але новий прем'єр хотів би виказатися перед народом політичними успіхами, щоб збільшити свою силу, яку під ним підриває опозиційна партія фавдистів.

Протифранцузькі заворушення в Танжері

Танжер. — В міжнародній Зоні Танжеру вибухли з аворушення на тлі невдоволення з примусового звільнення французами прем'єра Тунісу. Демонстранти протестують одночасно проти договору в Фезі з 1912 року, що віддав Франції протекторат над Марокко. Чотири демонстранти були вбиті, а шістдесять ранених. Вибито сотки виставових вікон та ограбили багато крамниць. Поліція не могла втримати порядку і зажадала допомоги, яку демонстранти привітали камінням. Звільнений французами прем'єр Тунісу Могаммед Ченік перебуває під французькою сторожею на пограниччі Сагари від останньої середи.

Індійські жиди вертаються з Палестини

Тель Авів, Ізраїль. — Сто сорок індійських жидів залишають після дворічного побуту Палестину та вертаються до Індій. Вони кажуть, що „щодо релігії то ми майже те саме, що інші жиди тут, але у всіх інших справах, то ми сто відсоткові індійці". Тільки їхні діти говорять по-гебрейськи, всі вони говорять англійською мовою, до Палестини прибули перед двома роками, бо їх палив вогонь фанатизму повернутися до землі батьків, та тут вони довідалися, що вони „східняки", що вони „нижчі" за інших жидів. Цікаве, що Жидівська Аґенція платить їм поворотну подорож літаками до Індії.

Варшава не дає документів про Катинь

Варшава. — Як доносить варшавська преса, польський уряд відкинув прохання американського конґресу видати документи та визначити свідків у справі масакри 10,000 поляків у лісі під Катинем. Голова Комісії Палати Репрезентантів, конґресмен Рей Дж. Мадден, звернувся був з повищим проханням до польського уряду, бо справу Катиня вияснюється в американському конґресі. Польська заява в цій справі повторяє совєтсько-російську брехню, що „масакру в Катинському лісі зробили гітлерівські злочинці, яких тепер звільняють американці з в'язниць".

ЮГОСЛАВІЯ ПРИГОТОВЛЯЄ НОТУ В СПРАВІ ТРІЄСТУ

Београд. — Югославський уряд приготовляє дипломатичну ноту з гострим протестом проти рішення урядів Злучених Держав, Британії та Італії відбути три-державну конференцію в Лондоні в справі активної італійської участи у військовому управлінні західних зон вільної території Трієсту. Югославський протест має відноситися головно проти того, що уряди цих країн винесли таке рішення без повідомлення і поради з урядом Югославії та без запрошення її до участи в плянованій конференції. Югославський заступник міністра закордонних справ Лєо Маттес, поінформував минулої суботи парлямент, що югославський уряд в ніякому разі не визнає будь-яких рішень плянованої конференції в Лондоні та що будь-які зміни в адміністрації аліянтської зони Трієсту не зобов'язуватимуть Югославію, як теж не відноситимуться до югославських інтересів в Трієсті, забезпечених мировим договором з Італією. Заява Маттеса буде правдоподібно базою югославської протестаційної ноти в цій справі. Виступ Маттеса та повідомлення про підготовку протестаційної ноти зменшують надії на можливість швидкого полагодження проблеми Трієсту.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130. of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сиві і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

В СПІЛЬНОМУ ІНТЕРЕСІ

Українсько-російські політичні суперечності щодо майбутньої долі великих просторів теперішньої совєтської імперії опинились теж на своєрідній „мертвій точці". На ці теми в останніх місяцях записано багато паперу і сказано багато слів. Росіяни стоять на становищі єдиної-неділимої імперії, створеної політичним насильством і розбоями впродовж історії, та намагаються виправдувати таке своє становище всілякими „конечностями" і „доцільностями". Ліберальніші з них вдають великодушність тим, що погоджуються на евентуальний плебісцит населення поодиноких завойованих не-російських країн, розраховуючи на те, що в обставинах після розгрому большевизму їм пощастило б перерішити такий плебісцит в свою імперіялістичну користь.

Українці та інші не-російські народи стоять на становищі самовизначення в чисто національно-соціяльному змислі. Поодинокі народи та їх конституанти повинні вирішити внутрішній порядок своїх країн та вибрати свою законну владу, але відношення та зв'язки з Росією в жадному разі не можуть бути предметом будь-яких плебісцитів. Під цим оглядом поодинокі народи, зокрема український, вже давно самовизначились цілою своєю історією, своєю культурою, своєю національною окремішністю та своєю віковою боротьбою проти російського імперіялізму. Насильство Москви над тими народами впродовж історії тепер в жадному разі не може бути предметом будь-яких торгів. Інше діло, що поодинокі народи колись царської і тепер совєтської імперії, здобувши і завершивши свою національно-державну суверенність, можуть тоді теж обмірковувати форми свого співжиття, включно з російським народом, але як рівні з рівними.

Немає сумніву, що українська та взагалі не-російська концепція перебудови Східної Европи й Азії є єдиноправильна і тільки вона справедлива та може бути передумовою тривкого миру і дати основний вклад в перемогу демократій над большевизмом. Така концепція є без сумніву в інтересі всіх народів світу, включно з російським.

Звичайно, що росіяни намагаються робити біле з чорного та доказувати правильність своєї концепції. Західні політики у великій частині розгублені в тих суперечностях, головно через непоінформованість, або тенденційну поінформованість. Незнання фактичного стану на просторах Совєтського Союзу, колізія між принципами та удвними інтересами і всілякими „факторами" грає тут теж свою ролю. Світ мобілізується проти большевизму, ідентичність якого з російським імперіялізмом все ще не має належного розуміння на Заході. Це трагічна ситуація, бо вона могла б знову спричинити подібні помилки, які вже не раз перекреслювали здобуті великими жертвами перемоги та призводили до нових кривавих конфліктів. Ясно, що в спільному інтересі людства ці речі треба вивести на чисті води та створити ситуацію, яка з одного боку запевнювала б перемогу над большевизмом, а з другого створила тривкі передумови майбутнього миру.

В цьому мають тепер історичне завдання політичні представництва поневолених народів у вільному світі. Багато на цю тему робиться, але все це ще далеко не вистачальне, головно як зважити, що рівночасно російська імперіялістично-реакційна еміграція, засліплена імперіялістичними пережитками минулих сторіч, веде відповідну протидію.

Справа, значить, опинилась на „мертвій точці" і гра ведеться за прихилення та здобуття опінії світу. В цій акції росіяни пішли один крок дальше та на горе собі й іншим почали „федералістичний рух", вишукуючи на різних смітниках продажних квіслінгів, які з глупоти або злоби чи прямо „ради лакімства лукавого" допомагають російській реакції спихати світ над пропасть нової катастрофи, роблячи цим рівночасно неоцінену прислугу Сталінові.

Для противаги тому лихові була б цілком зрозуміла інша акція, а саме, відповідний антиімперіялістичний рух між самими росіянами. Правда, знаючи російський еміграційний загал, можна б вважати цю думку за наївну. Проте, наївна вона не є вже тому, що вона є в найкращому інтересі всіх і зокрема росіян. Започатковуючи відповідний антиімперіялістичний рух на тій самій справедливій базі та на тих принципах, що лягли в політичну концепцію не-російських народів, такі сміливі російські провідники започаткували б новий курс російської політики та зробили б велику прислугу свому власному народові і народам світу, змиваючи цим теж бодай частинно чорну імперіялістичну пляму з російської історії.

Контрпропаганда Москви

Навіть невиразно - абстрактні декларації західніх демократій про необхідну перебудову світу на засадах незалежности народів змусили Москву самій стати ініціятором і оборонцем національно-визвольних рухів залежних народів. У відміну від західніх демократій, які покищо „студіюють" міжнаціональні відносини, витворені на сході Европи, московська пропаґанда виступає з виразною і конкретною концепцією. Повністю ця комуністична концепція викладена в книзі Шуршалова „Режим міжнародньої опіки" (Держ. видавництво юридичної літератури, Москва, 1951 рік). Книжка вийшла з рамени академії суспільних наук при ЦК ВКП (б) тому думки, висловлені в ній, не є особистими думками автора, а є поглядом уряду і партії. Автор пише, що озброївшись геніяльними працями Леніна і Сталіна, він поставив собі завдання доказати, що „в теперішніх умовах імперіялістичні держави на чолі з ЗДА і Англією стали небезпечними ворогами національної незалежності і самовизначення народів, а совєтський союз і очолюваний ним демократичний табір — надійною опорою в обороні рівности і національного самовизначення народів... Совєтський союз визнає незаперечне право колоніяльних народів на збройну боротьбу за своє визволення і підтримує національно - визвольні рухи народів колоніяльних країн".

Автор на свій комуністичний лад насвітлює діяльність Ліги Націй і теперішніх Об'єднаних Націй, трактуючи їхню практику, як своєрідну форму імперіялізму капіталістичних держав. В кінці книжки наводяться такі висновки: „Доктрина Трумана і плян Маршала відображають політику монополістичних кіл ЗДА, скеровану на закабалення европейських держав, на збереження і закріплення колоніяльних порядків, на придушення національно-визвольної боротьби в колоніях, на розпалювання грабіжницьких воєн проти миролюбивих народів. Тому в теперішніх умовах ЗДА являються найнебезпечнішим ворогом самовизначення і незалежности колоніяльних народів, в тому числі народів ще не самовизначених і територій під опікою".

На кожному кроці автор підкреслює, що в СССР зразково розв'язане національне питання, що так звана сталінська дружба народів є основою і гарантією самостійности і незалежности народів. Тому доля поневолених міжнароднім імперіялізмом народів залежить від успіху СССР і народніх демократій. За комуністичним вченням провідниками національно-визвольних рухів можуть бути лише народні маси, точніше комуністичні партії; буржуазія добровільно не зречеться влади, тому її треба повалити збройною силою.

Особливу увагу московська пропаґанда звертає справам азійських народів. В статті „Ріст національно-визвольних рухів в колоніях і залежних країнах" 13 лютого „Известия" писали: „Після другої світової війни національно-визвольний рух охопив самі найширші прошарки колоніяльних народів. В ряді країн (Корея, Вєтнам, Малая, Філіпіни) всенародня боротьба за національну незалежність прийняла форму збройної боротьби проти колонізаторів... Зовнішня політика ЗДА — це політика підготовки і розпалювання нової війни, політика колоніяльних загарбань, підтримки реакційних сил, придушення вільних народів, перетворення їх в об'єкт імперіялісточної експлуатації. Ця політика ще дужче посилила почуття ненависти до американського імперіялізму в серцях народів колоніяльних і залежних країн, що високо підняли прапор, за національне визволення..."

29 лютого „Ню Йорк Таймс" в передовій статті „Раціональний імперіялізм" на прикладі мусулманських народів показав цю підступну гру Москви: коли в Ірані, Єгипті й інших мусулманських країнах вона підтримує націоналістичні сентименти, скеровуючи їх проти демократичного світу, то в себе вдома жахливо поневолює релігійно і національно мусулманські народи Туркестану, Узбекістану, Кавказу. „Ню Йорк Таймс" висловлює надію, що прийде час, коли теж і ці народи здобудуть державну незалежність та релігійну свободу. (ЛЛ).

Микола Очерет

Мир, що гірший за війну

Шість років тому у всіх часописах Европи майже кожного дня друкувались великими літерами шапки: „все на боротьбу за мир". Саме в той час по всіх таборах, де жили біженці, їздили репатріяційні комісії і вимовлювали людей для „повороту на родіну". Бачучи такий стан, ми йшли до вельфер-офіцера табору, що був американцем, розказали йому хто ми і просили в нього поради. Вислухавши нас уважно, він промовив: „Стан дуже складний, бо наші високі політики творять зараз мир і ради нього вони не роздумуючи пожертвують вами. Я добре знаю, що то є большевики, а наші високі політики жадної уяви про це не мають. Тому раджу вам переходити жити на приватку, бо з табора вас репатріюють. Прийде час і ми будемо вам найвірнішими друзями, бо я пізнав тут хто є українці". Так радив нам звичайний американський вояк і ми ціле життя будемо вдячні йому, бо, не пізніше, як через два місяці після нашої розмови, весь табір був відправлений через Лінц „на родіну".

Минуло більш шости років і на сьогодні в „U. S. News and World Report" американський кореспондент так описує стан ЗДА, коли б тут були большевики: „5—10 мільйонів політичних в'язнів копали б золото на Алясці, працювали б у копальнях урану і манґану, будували б дороги, канали тощо. Велика кількість старшин і політичних противників уряду була б розстріляна; всі фарми були б удержавлені, мільйони фармерів були б заслані, а решта працювала б під примусом по-годинно за платню. В країні панував би періодично голод і посуха; засоби поживи були б обмежені, а молочні продукти були б доступні небагатьом. Всі кордони були б щільно замкнені, а доступ був би можливий через Ню Йорк та Сан-Франциско".

Ми жили в „земному раї" і можемо стверджувати, що така картина занадто рожева і справи виглядали б значно гірше, коли б Америка була б завойована Росією. Правда, тоді дійсно запанув би на землі „мир", бо большевикам не було б більш з ким воювати, але такий „мир" це є те найгірше, що може собі уявити людина.

Варто пригадати, що в перший рік большевицького панування на Україні розстріляно коло 1,850,000 людей; в 1932-33 році від штучного голоду померло понад 5 мільйонів населення. В совєтських концентраційних таборах нині більше 20 мільйонів невільників. Коли ж пригадати, що Москва вже винищила всіх кримських татар, калмуків, чеченців, інгушів, осетців, каричаївців, черкесів, адигайців, надволжських німців, поверх двох мільйонів казахів, пів мільйона литовців, 300 тисяч лотишів, майже всіх естонців та ще й приблизно невідоме число білорусинів, кубанських і донських козаків, а також велику кількість поляків, мадярів, румун та громадян інших сателітних народів, то стає зрозумілим, чому всі голоси революційного табору завжди твердили: „не щадімо жертв на визвольну акцію, бо ніякі жертви для справи визволення не є великі. Вони завжди в сотні, в тисячі разів менші за жертви що несе поневолений народ".

І ось тепер корейська війна. Коли б не „мирна" стратегія високих політиків, ця війна давно б закінчилась повною поразкою червоних. „Цікаво, що багато великих авторитетів, як генерал Айзенгавер, Черчил, сходяться на тому, що в цьому році початку мирової війни в Европі не передбачається тому, що Кремль задовольнений комуністичними успіхами в таких „обмежених районах як Корея чи Індонезія.

В 1951 році і навіть в 1950 році висловлювались побоювання про можливість комуністичної аґресії саме в Европі і тому намагались скупчити там всі сили аби відбити можливий напад саме через ці міркування про напад на „головному" можливому фронті, Кремль зробився повним хазяїном в Китаї, наносить поразку за поразкою вільному світові на „не головних фронтах". Через політику замирення поставлений під удар французький Індокитай, англійську Малаю і Бурму з Сіяном, віддано до рук червоних Тібет і поставлено під загрозу Індію, призведено до знищення авторитету Англії і Франції на Середньому Сході і в північній Африці. Нарешті ця політика замирення завалюється саме тепер в Панмунджомі. Коли ж пригадати характерний вислів генерала Маршала, що „вибух світової війни залежить від Сталіна, а не від ЗДА", то можна стверджувати, що віддавши добровільно ініціятиву до рук ворога, Америка таки не буде мати „миру".

Кремль весь час веде у себе внутрішню війну, а щоб це виправдати, він змушений буде вести й зовнішню війну. І саме тут нам пригадується, як висловився один визначний німець: „Ми всі дивувались, що українці дались запрягти себе в совєтське ярмо, хоч їх є більше 40 мільйонів. Німці вважали це ознакою „меншевартости" і саме на цьому Гітлер будував свої надії дати „нації без території (німцям) територію (Україну). Та тепер, коли Совєти придавили Німеччину і роблять з нею, що хочуть, ми розуміли, що нарід, який би він не був високо культурний і національно та державницько свідомий і вироблений, сходить до ролі мухи в паутині, коли попаде до пазурів совєтського комунізму". Німеччина дорого заплатила за свою науку, але буде дуже досадно, коли нова батьківщина заплатить ще дорожче. І це не лише тому, що вона вже віддла до рук ворога ініціятиву, а й через те, що вона ще й досі є під впливом російської концепції рятувати в першу чергу „єдину, неделімую". Американський кореспондент подає розмову з високим німецьким офіцером генерального штабу, де він звертає такі зауваження саме в бік Злучених Держав: „Якщо вам, американцям, доведеться воювати з росіянами, не повторіть помилку, яку зробили ми, поводячись з українцями і білорусинами, як з переможеними народами. Вільно вступайте у їхні країні, визволіть їх і відразу встановіть там самостійні, демократичні республіки. Доставте їм багато харчів і запасів, а вони самі виженуть росіян"...

Американські українці переконані, що мир між кремлівською диктатурою і вільним світом не можливий, тому вони вже довгі роки інформують американсвьких народ та уряд про Україну саме так, як оце тепер пише американець Джан Крейн із Европи, бо лише це і тільки це поставить весь український нарід, як і всі не-російські народи пригноблені Москвою, пліч-о-пліч з борцями вільних народів. „Нова війна, — каже генерал Айзенгавер, — була б для людства нечуваною катастрофою, але ще більшим нещастям була б втрата свободи. ЗДА судилось стояти в перших рядах борців проти рабства. А найвірнішими союзниками „борців перших рядів" будуть всі, неросійські пригноблені Москвою народи, бо вони на своїй шкурі пізнали рабство і тому знають ціну свободи.

Д. Лимаренко

ШЛЯХ ДО ВОЛІ

Тяжкі хмари що раз більш густішають над нашим політичним небом. Грізні події зудару 2-ох світів, зудару 2-их ідеологій неблагано наближуються. У реві тисячів гармат, у тяжкім шумі повзів, у безлічі грізних марев — ракетових літаків, у страшних відблисках атомових експлозій та інших чудес військової техніки, про які людство ще не має поняття, буде розв'язана проблема: бути чи не бути Українській Нації.

Чи грядучі грізні події, які можна порівняти лише з апокаліптичним кінцем світу, застануть нас як дів розумних — чуйними і з повними світильниками згоди та єдности, чи уподобимось ми нерозумним дівам і оливу сили нашої зуживемо на взаємну сварку і самопоборювання, а світильники наші у хвилю потрібну згаснуть? А вона сподівана прийде як раз несподівано та й скаже нам: „Ідіть від мене! Я вас не знаю". І витреться тоді на картах слово, яке несміливо з'явилося після 1920 року. Коли ж воно залишиться, то не буде означати Українську Націю чи Державу, лише територію чи провінцію.

Що ж нам робити, аби хоч чим небудь прислужитися цій дорогій нам справі — нашої державности?

Яка має бути наша постава, щоб хоч невеличкий камінчик вложить у вимріяний наш Великий Будинок? Ми зараз замкнуті у чи не найдальшу віддаль від нашої дорогої Батьківщини. Чим ми їй поможемо? Ми так далеко від неї!

Так, це правда! Але нас мусить підтримувати світомість того, що живемо у країні, до якої звернені очі всього вільного світу. Країну цю історія поставила на чолі всіх тих, кому дорога воля. Ми ж своєю поставою, однозгідністю та єдністю звернемо очі тих рішаючих чинників, які вже шукають попертя і майбутніх союзників у майбутнім зударі. Єдність! Це слово чи не найчастіше трапляється на сторінках нашої преси. Це слово, таке вже витерте від щоденного ужитку, стало таким банальним. А все ж від нього багато залежить успіх чи не успіх нашої державности.

Яка підстава має бути цеї єдности? Відповідь має лише одна: Українська Державність! Більш нічого не треба додавати. Бо не у Дітройті, Филаделфії чи Ню Йорку буде рішатися доля і майбутній устрій України, а лише там, на Рідних Землях, у нашому Києві. Там і тільки там знаходиться правдивий господар Української Землі, і його слово буде рішальним, ми ж тут, у ЗДА, лише його помішники.

Що нас, властиво, може роз'єднувати? Хіба ж не те, чи український селянин дістане землю у власність чи ні? Коли у власність, то чи за викуп чи без викупу? Чи український робітник буде співвласником заводу чи тільки робітником? Чи на Україні буде монархія чи республіка? Смішно за ці справи спориди, бо ж, повторюємо, не тут, а там вони будуть вирішені.

Правда, ми не можемо бути без певної концепції. Але й ця справа ясна, бо теперішній світ має їх тільки дві: демократична і тоталітарна. Тому, що ми є врогами тоталізму, бо ж він нам знищив державність, він нищить нам нарід фізично і біологічно, він нарешті мусив нас залишити Рідний Край і поневірятись по цілому світі довгими роками — то наша концепція може бути лише демократична — народоправна, тим більш, що ця концепція так притаманна українському народові на протязі всеї його історії.

Та ж усі українські політичні угрупування висловились за демократій. Отже маємо один пункт, на якому можемо об'єднатись.

Уявім собі, що у нашій історії, так багатій на боротьбу за волю, не було останнього періоду 1917-21 років? Що ми не мали б Центральної Ради, 22 січня, 1-го листопаду, Карпатської трагедії, Грушевського, Петлюри Левицького, Петрушевича, Волошина? Що ми тоді робили б і з чого починали? Як би нам тяжко було пробивати наш шлях до свідомости рішальних чинників цього світу? Ще тяжче було б нам віднайти самим себе і пробити шлях до нашої власної свідомости.

Отже вихідна точка, а властиво пункт нашого політичного опертя на ряду з двома попередніми епохами нашого державного життя — епоха останніх визвольних змагань 1917-21 років.

Як же стояла наша державницька справа в цю останню епоху? — запитають нас. Правдива відповідь на це така; Ми мали свою державу у формі Української Народної Республіки яку ворог, після тяжкої боротьби, переміг і змусив уряд її емігрувати за кордон. У противагу цьому урядові УНР, як ми звикли його коротко звати, ворог настановив на Вкраїні стій агентурний, ляльковий уряк УССР. Останній зараз признаний і представник його сидить в ОН. Отже згідно демократичного і правового розуміння справи, ограбоване треба повернути правдивому власникові. А хто ж є правдивий власник? Той і тільки той, що був перед УССР. Кому віддати українське місце в ОН і хто має засідати у столичному Києві на Вкраїні на місці уряду УССР? Ясно для кожного, хто тільки може мислити логічно, що коли ми хочемо тут за кордоном здобути признання нашої державної рації, мусимо посилатись на існування як в минулому, так і сучасному Державного Центру УНР.

Історія наша багата в перемоги і цим разом ми певні її. За певність нашу говорять такі фактори, як еволюція усвідомлення своїх інтересів українськими масами населення там на рідних землях, тяжкий досвід боротьби нашого політичного проводу, безліч вихованих у всіх галузях кадрів нашої інтелігенції, як на еміграції, так і на Землях Рідних, які тільки чекають відповідного часу стати до державно-творчої праці на Вільній Україні. Ні! 1919 рік вже нам не повториться! І коли ми сядемо в Києві, то сядемо там міцно — назавжди.

Чим же ми прискоримо процес визволення нашої Батьківщини тут — у ЗДА? Єдністю в нашій політичній акції й в жертвенності.

Це такий великий момент у нашій історії, який вимагає сповнення заклику нашого Пророка, щоб і мертві і живі і ненароджені в Украні і не в Україні сущі з'єднались в однім великім акорді діл своїх, вартих синів Великої Нації.

З ДІЯЛЬНОСТИ УВАН В ЗДА

1)

ПЛЕНАРНІ НАУКОВІ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Урочиста наукова конференція з нагоди сторіччя смерти М. Гоголя. 3. лютого 1952 року в Ню Йорку.

Проф. Л. Стилман (Колумбійський Університет) висвітлив Гоголя, як письменника, що творив усе життя під впливом своїх юнацьких вражень і переживань, почерпнутих на Україні.

Проф. В. Дорошенко у своїй доповіді „Апологія Гоголя перед його хулителями" розглянув і заперечив ті обвинувачення, що закидають Гоголеві його хулителі українського походження.

Проф. Д. Чижевський (Гарвардський Університет) висвітлив Гоголя як письменника серця і і почуттів, письменника-візіонера.

Урочиста Шевченківська Конференція УВАН відбулася 8-го березня 1952 р. Доповідь прочитали проф. О. Оглоблин та проф. Д. Чижевський.

НАУКОВІ КОНФЕРЕНЦІЇ СЕКЦІЙ.

2. лютого 1952 р. — Наукова к-ція Біологічної Секції УВАН в Дітройті.

Заслухано доповіді: проф. І. Розгін і д-р Василь Розгін: „Сучасний стан онкології на Україні і в Америці, доц. П. Бірко: „Солонцюваті ґрунти і солонці Південної України", д-р В. Приходько: „Нові елементи у фавні України, відзначені за останнє десятиріччя". Крім того зреферовано такі питання: „Над чим працюють українські науковці в Америці (д-р В. Приходько), „Новіші праці д-ра Н. Добровольської-Завадської у Франції" (д-р Ілля Волошець), проф. М. Овчинник доповів про свою працю в Мішиганському стейтовому коледжі.

16. лютого — Конференція Літературознавчої екції в Ню Йорку.

Заслухано доповідь П. Одарченка „Шевченкознавство за останні десять років". Доповідач зачитав перший розділ своєї праці „Книжка Марієти Шагінян про Шевченка", зреферувавши зміст докторської дисертації Шагінян про Шевченка, що появилась у новому виправленому і доповненому виданні. Доповідач подав загальну оцінку праці та місце її в шевченкознавстві.

Проф. Порський дав довідку про особу Марієти Шагінян та про її поетичну, письменницьку та літературознавчу діяльність. Професор Б. Подоляк порушив цікаву проблему дослідження впливу Шевченка на працю Н. Чернишевського про галицьке москвофільство.

16-го лютого — Конференція Книгознавчої Секції в Ню Йорку.

Білоруський книгознавець і бібліограф М. Панків зробив доповідь „Білоруське книгознавство на чужині 1946-51". Він поінформував про працю „Білоруської Бібліографічної Служби", стараннім якої уже від 1947 року з'являються публікації „Кнігопіс білоруського друку на чужині". Білоруси й поляки своїми бібліографічними працями ведуть перед серед інших національностей на еміграції. Характерною прикметою праці білозусів у цій царині є в першу чергу описування друків, а в другу чергу — збирання їх.

Далі заслухано доповідь Ю. Тищенка-Сірого „Українські книгарні до 1917 року". Доповідач, детально зупинився на книгарні „Київські Старини" в Києві від 1884 року, а далі, оповідаючи про розвиток книгарства на Україні спинився на історії книгарень в організації яких сам брав безпосередню участь: книгарня „Літературно-Наукового Вісника" в Києві від 1908 року, книгарня в Харкові ві 1909 року, книгарня в Катеринодарі на Кубані від 1912 р.; в Катеринославі — від 1913 року.

У дискусіях підкреслено ролю українських книгарень в розвитку української культури і зростанні свідомости народніх мас.

Л. Биковський зреферував огляд новин українського книгознавства.

ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ.

В кінці 1951 року вийшов з друку Літературно-Науковий Збірник УВАН. У Збірнику — художня проза Д. Гуменної і У. Самчука, поезії Л. Лимана, О. Веретенченка, С. Гординського Е. Андієвської, спогади Ю. Тищенка-Сірого, И. Гірняка, статті О. Оглоблина, Д. Чижевського, Ю. Шереха, Є. Пизюра, рецензії огляди, хроніка. Розмір 300 ст.

До Шевченківських роковин вийшов з друку Перший Шевченківський Річник УВАН 1951 року. Зміст: Шевченко сто років тому. (1852-1952), Д. Горняткевич — „Петербурзька Академія Мистецтв за часів Шевченка". Публікації та замітки: Автограф Шевченка на книзі Максимовича. Згадка про арешт Шевченка 1859 року в приватному листі. Фотографія Шевченка з альбому Лазаревських. Нова совєтська книга про Шевченка. Розмір 32 стор. Ціна 50 центів. Замовляти в У. В. А. Н.

Друкується і незабаром вийде з друку „Збірник пам'яти М. Драгоманова англійською мовою, розміром біля 200 стор.

Готується чергове число Анналів англійською мовою, до якого мають увійти статті С. Крашеннікова, Б. Крупницького, Л. Окіншевича, Р. Смаль-Стоцького, Х. Рябоконя, огляди та рецензії.

Готується Збірник Наукових Праць, присвячений пам'яти Д. Дорошенка українською мовою.

14 лютого відбулася нарада редакторів усіх видань УВАН, на якій обговорено і винесено побажання і пропозиції щодо окремих збірників. Зокрема зачеплено справу Бюлетеню УВАН у ЗДА. Внесено побажання: містити провідні статті, запровадити розділ „Листування Академії і давати огляд життя УВАН у різних країнах світу.

РОБОТА СЕКЦІЙ І КОМІСІЙ.

Літературознавча секція. Протягом останнього кварталу відбула одну наукову конференцію секції і організувала урочисту пленарну конференцію УВАН, присвячену пам'яті Гоголя. Члени секції розробляють окремі теми з української літератури.

Історична секція працює під головуванням проф. О. Оглоблина при секретарі д-рі Л. Соневицькому. Секція намітила низку доповідей окремих членів і співробітників секції серед яких намічено доповідь проф. О. Оглоблина: „Чергові проблеми української історіографії".

(Продовження буде).

М. Угненко

НЕЗМІННА РОСІЯ

Відносна неактуальність „російської проблеми" перед жовтневою революцією в ЗДА і в країнах Західньої Европи була тим фактором, який стримав бажання західної людини глибше поцікавитись змістом життя Росії. Події жовтневої революції застали Захід у повному незнанні причин та суті того, що сталося. Захід потребував часової перспективи, щоб хоч приблизно окреслити тодішню дійсність. На жаль, коли враження набрали стабільну форму і західний спостерігач збирався зробити підсумки своїх обсервацій, нова Росія вже була знову в стані підсунути йому низку фактів, й західна людина не змогла належно зрозуміти те „містичне і заворожене географічне коло", що в ньому кипіло, нове із старим.

В останній час, коли російська проблема стала не тільки цікавою, але й небезпечною, той же самий західний спостерігач дивився на неї з такою самою дитинячою наївністю, як тридцять років тому назад. Але потім прийшла сувора дійсність, — і знову атмосфера подиву, замішання та безрадности. Одначе тепер уперше осмілилися заперечити споводну пов'язаність між совєтською формою на зовні та її змістом в середині. З'явились описи червоного страхіття, фізичного та духового страждання широких мас совєтської людности. Зміст цих описів потвердили свою присутністю мільйони політичних і не політичних втікачів. Все це сколихнуло західну опінію до основ, викликало глибокі симпатії, але не змінило самого мислення.

Будучи малокритичним і неохочим втрачати багато труду і часу, західний спостерігач звернувся за діягнозою до „старих лікарів", що знайшлися поза межами СССР. Наївному заходові подали, що „Жовтнева революція — чужинецький твір. Російський народ — жертва німецької інтриги. Руский народ з нетерпінням чекає на тріюмфальне скинення ненависного, чужинецького насилля, що осіло в центрі країни — Кремлі. Доктрину Карла Маркса чужими руками здійснювали в межах Росії". Така діягноза заплутує, дезорієнтує і заводить у сліпий кут західний світ.

❖

У точних науках існує одна всеобіймаюча засада: експериментальна перевірка гіпотези. Статистична перевага успіхів експерименту є запорукою успіху широкого приміщення медикаменту, чи методи лікування. Гуманітарна галузь наук не має таких вигод. Тут діють тільки дві можливості: приміщення певної гіпотези на широку скалю, або повна відмова брати на себе відповідальність за її наслідки. Однак перед її здійсненням — вона може перевірятися чисто раціональними способами, порівняннями тощо. Це дає принаймні відносну певність, що катастрофа не наступить.

Ніяка подія не твориться випадково. У всьому панує закономірність. В межах замкненого кола національного життя ця закономірність виявляєтся в постійному чергуванні форми правління — тощо. В результаті тої ж самої закономірности приходить також занепад, або розквіт нації. І тому сімнадцятий рік має глибокі корені в колективному підсвідомому російської людини. Революція в Росії не причина а результат.

Жовтнева революція не змінила, а тільки ще більше закріпила і поширила на неросійські терени ту форму життя, що її витворив в процесі свого історичного ставання російський народ.

Пролетарська революція, згідно з навчанням Маркса, повинна наступити в наслідок кризи буржуазного життя та нелюдської експлуатації робітництва. Такої кризи російський народ не міг пережити, бо ніякої буржуазної культури не мав (крім гуртка розкладеної і загниваючої аристократії). Не було в Росії і фабричної експлуатації робітництва, бо царська Росія була насамперед аграрна країна, а її незначний відсоток робітництва не можна було і вважати робітництвом в повному розумінні того слова. Це був в силу економічної нужди, до певної міри здеклясований елемент, який ненавидів фабрику більш своєї смерти і вічно мріяв про те, що одного дня він заживе ідилічним життям „деревні". Іншими словами — причини жовтневої революції не треба шукати в тих теоретичних догмах, що їх голосив Марксів Капітал.

Чому ж тоді кличі — кинені визнавцями тих догм знайшли такий глибокий відгук в російській масі?

Російська людина (не в географічному розумінні!) відгукувалася на кличі кинені Леніном тому, що його засоби революції покривалися з руйнуючими тенденціями її душі. Ленін закликав до грабунку, вбивства, негації чести та загально прийнятих етичних норм. Його нігілізм, як засіб революції, не міг не бути прихильний людям, що для них „честь була найтяжчим тягарем" (Ф. Достоєвський: Бєси). Революційний шал, радше ніж революційна мета — був тою притягаючою силою, що пробудила російського мужика до бунту і непослуху. „Наскільки я бачу", говорить Петро Петро Верховенський, герой Бісів, „і настільки я можу судити, вся суть руской революційної ідеї полягає в запереченні чести... Руській людині честь це тільки непотрібний тягар. Так вона була тягаром впродовж всієї історії. Відкритим правом на безчестя найскорше можна її захопити".

Вже декілька років до появи „Капіталу" (1864) російські письменники реєстрували в своїх літературних творах існування в Росії крайнє песимістично настроєний тип людини, що проповідувала „космічне зеро" (ніщо). В свому запереченні доцільности соціяльних норм життя, ця людина не була в стані думати про будьякий спосіб співжиття людини з людиною. Літературні типи (Рудін, Базаров, Кирилов) це не продукт фантастичної уяви Тургенєва та Достоєвського, але живі уосіблення тої протилежности російської душі, що вічно бажає нулів.

Згідно з Достоєвським, одним з найбільших знавців російської техніки, „деструктивні інстикти скриваються в кожній душі, навіть в душі найсмиреннішого і сімейного титулярного дорадника", і ці інстинкти „дають завжди якусь насолоду". Звичайно цей вираз не треба узагальнювати а треба розуміти як характерну признаку російської психіки.

❖

Ніяка суттєва зміна в житті російського люду після революції не стала. Расійська людина зрозуміла революцію по свому, а не по марксівському. Розуміла вона її так, як її розумів Щигалов та Петро Верховенський, для яких „без деспотизму ще не було свободи". Коли б жовтнева революція була переведена в такій формі як її пропонували її теоретичні батьки, то сьогодні Сталін не підносив би тости російському народові та не називав би його „народом героєм". Росія не була б „країною нечуваних ексцесів націоналізму та уярмлення поневолених національностей, не була б країною національного зухвальства, країною, в якій все націоналізоване включно з вселенською Церквою, країною, що відкидає всю Европу, як гниль та творива диявола засуджене на загибіль" (Н. Бердяєв: Судьба России, ст. 9).

Маркс і Енгельс опиралися на існуючу дійсність. Вони мріяли про таку систему, в якій не існував би визиск людини людиною. Що їм не вдалося скомпонувати таку систему, що її можна б застосовувати в житті, теж правда. Однак правдою залишається, що вони не мріяли про „абсолют" — про безумовну правду. Ленін і Верховенські натомість дивилися на соціяльні реформи інакше.

Жити ілюзією абсолюту в межах етнографічної Росії для сьогоднішньої керівної російської еліти не складна проблема, бо російська людина вповні покірна в обличчі сили та авторитету. В рямцях своєї громади вона безіндивідуальна, безколірна, непретенсійна і... послушна. Там вона не складовий елемент колективу, а незрізничкований колектив. Вона не творить, а виконує. В таких умовах російський „чоловіко-бог" (диктатор) не помічає своєї людської слабости. А в цьому йому допомагає його нігілістична антигуманна духовість. Він вбиває, мучить, глузує і в такий спосіб демонструє свій уявний абсолют. „Я бог", він заявляє, і „нехай не будуть інші боги крім мене" І так тут треба шукати кореня соціяльного та економічного лиха в Україні, Білорусі, Польщі, Мадярщині... Тут треба рівно ж шукати і кореня політичних недостач в сьогоднішньому світі.

❖

Хтось може сказати, що неможливо зводити ввесь російський національний колектив до одного знаменника. Іншими словами — не можна вважати всіх росіян сторонниками тої самої політики, що її сьогодні проводять можновладці Кремлю. Це правда. Але ніхто такого пов'язання не робить. Навпаки ми стверджуємо, що широкі маси російського люду глибоко ненавидять сталінський режим і може б радо сприйняли політичну зміну. Однак ті російські люди не розходяться з Сталіном в принципових справах. Навпаки, їм імпонує той агресивний гін підбою, насилля та диктатура, що лежить в основі сьогоднішньої політики Москви. Одиноким розходженням між ними і Сталіном це відмінність їхньої ідеологічної номеклятури. Вони хотіли б, щоб російська армія несла світові не п'ятикутну зірку, але двоголового орла. Вона протестує тільки проти назви „світового пролетаріяту", вірячи в те, що термін „народ богоносець" — більше імпресивний. Ідеологічне „вірую" цих „ворогів Сталіна" — виразив Достоєвський устами Шатова. „Коли великий народ", говорить він „не вірує, що одиноко в ньому правда, коли він не вірує, що одиноко він здібний та призваний всіх воскресити і спасти своєю правдою, то він негайно переміняється в етнографічний матеріял, а не великий народ. В дійсності великий народ ніколи не може примиритися з другорядною ролею в людстві. Хто тратить ту віру той уже не народ. Та тому, що правда тільки одна то тільки один з народів має праведного Бога, навіть хоч би інші народи і мали своїх спеціяльних велтких богів. Одинокий народ богоносець, — це російський народ".

Росіянин залишається в свойому осуді до неросійського світу одинокий. Він хоче бачити його (той чужий світ), коли не в повній руїні, то в повній покорі.

Та не вже ж в російській людині немає ні краплі християнської покори, милосердя та любови до свого брата у Христа? Звичайно, є. Росіяни мали і мають поміж собою багато Мішкиних, Зосим та Альош Карамазових.. Як же ж тоді погодити такі дві крайні групи почувань? Може тим, що російська людина може, убиваючи, співчувати, як це пластично представив Достоєвський в постаті Раскольникова (Преступленис и Наказание). Краще зрозуміти це на конкретному прикладі. В „Ідіоті" Достоєвського ми читаємо такий епізод: „Той чоловік був не злодій був навіть чесним і в свойому селянському положенні навіть небідний. Та йому так сподобався годинник, що накінець він не витримав. Взяв ніж і коли його приятель відвернувся, він підійшов до нього з заду, підвів очі до неба, перехристився і — виголосив молитву: „Господи, прости ради Христа!" Зарізав приятеля за одним махом, як барана і взяв годинник."

Існує в російській громаді також тип людини, що її панівним мотивом в житті — добро. Це тип згаданого Зосима. Однак цей тип людини вражає нас своєю пасивністю та повною відсутністю життєвої енергії. Він нездатний використати свою доброту, перемінитися в центр, що з нього має проміньовати ласка та добросердечність. Цей тип не має сили протиставитись злу. Таке „добро" в західньому світі рівняється злу. Людина Заходу не терпить янусівського дволиччя; вона ненавидить, або любить, але ніколи: „І любить і ненавидить" одночасно.

НАУКОВЕ ЗАСІДАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КОМІСІЇ НТШ

В суботу 5 квітня 1952 о год. 6 веч. відбудеться в приміщенні НТШ в Ню Йорку 50 Чорч Ст. кімн. 252 наукове засідання Економічної Комісії НТШ, на якому інж. Роман Гойдиш зачитає доповідь на тему: „Питання подвійности в системі господарчого обліку". Доповідь загальнодоступна.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ И ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА!

„ФЕДЕРАЛІСТИ" ЧИ РЕНЕҐАТИ?

23-го березня ц. р. в Ню Йорку було організоване зібрання, на якому проголошено доповідь на тему: „Національне питання в СССР". Організатором зібрання була нюйоркська Група РСДРП. Доповідачем — Р. А. Абрамович. Головував И. Г. Церетеллі.

На це зібрання було запрошено персонально також значну кількість українців з різних політичних угруповань, та інші національності.

Доповідь була витримана у досить тактовній формі й зміст її подано так, щоб викликати ділову і спокійну дискусію. Доповідь, звичайно, мала тенденцію переконати, що не можна різати таку державу, як СССР на частини так. як ріжуть мапу ножицями. Крім цього, господарсько - технічний проґрес виявляє тенденцію до створення великих економічних просторів і т. д. Було знеговано також українську позицію у відношенні до т. зв. „плебісциту". Р. Абрамович вважає, що в проголошенні української самостійної держави український народ не брав участи. Тому треба ще раз провести плебісцит, щоб того народу спитати, чи хоче він мати свою окрему державу і чи хоче відоркемитись від Росії.

Наведених думок з доповіди є досить, щоб ствердити, що російські проґресисти з табору т. зв. „соціял-демократів" в питанні цілости російської імперії стоять на тих же позиціях, що й всі інші російські еміґранти. І тому в дискусії хотілося цих демократів запитати: на підставі якого плебісциту всі росіяни вважають Україну приналежною до Росії? І, нарешті, час вже хоч би соціял-демократам зрозуміти, що „народів Росії" вже не існує з 1917 року, а є народи Союзу. І що хоч СССР фактично становить модернізовану тюрму народів під диктатурою московського Кремля, але республіки того Союзу є в свідомості поневолених народів реальними фактами у морально-психологічному значенні.

З упадком диктатури московського Кремля, уярмлені народи автоматично стають незалежними (бо нікому буде належати). Узурповані права народів вже нікому буде узурпувати і ті права автоматично набирають силу і вступають в дію. Республіки цим самим стають самостійними. Народи обирають свої уряди. І аж тоді постає питання про ту чи іншу форму зв'язку з іншими республіками і народами і про взаємини між ними. Цілком можливо, що тоді й серед українських політичних партій або течій виникне течія прихильників чи то федерації, чи конфередації чи союзу рівноправних республік. Чому ж росіяни уявляють собі зовсім протилежне, що не вкладається в жодну логіку.. За їх схемою виходить, що по упадкові диктатури большевицької кліки з московського Кремля, українці забудуть своє тридцятип'ятилітнє існування в Українській республіці і відчують себе громадянами не України, а... Росії. А якщо самостійники захочуть усамостійнюватись, то мусять спитати народ через плебісцит: чи хоче український народ відокремитись від ... Росії, до якої він не належить вже з 1917 року. Дивна, суто російська логіка!

Коло цих думок і було в кожного з нас, українців, присутніх на цій доповіді, як матеріял до дискусії. Бо всі ми свідомі того, що наша дискусія з росіянами на тему про українську проблему в СССР не є суто академічною дискусією. Завданням політичної еміґрації є підготовити передумови мирної розв'язки всіх спірних питань між їх народами. З цією метою і в цьому напрямі ми готові були взяти участь у дискусії. Але дискусію було використано так званими „федералістами", які вирішили дати бій самостійникам. Це треба було бачити і вислухати: один по одному виходили перед зібранням, з підкресленням заявляли, що вони українці, щоб потім з якоюсь скаженою лютістю наплюжити український визвольний рух, кидати провокативні заяви і ретельно відстоювати цілість і неподільність Росії. Ці „федералісти" зовсім забули, що завданням українських федералістів, якби вони в дійсності такими були, є захищати інтереси України в плянованій федерації, а не Росії. Цим самим ці „федералісти" самі того не зауважуючи, виявили справжню свою суть і своє призначення. Їх виступи не могли бути промовчані. І цілком намісці була гостра оцінка „федералістів", як ренеґатів. Дискусія набрала бурхливого характеру і була фактично зірвана.

Чергова спроба провести ділову дискусію з росіянами в питаннях, які є актуальними не вдалася. Сподівання українців, що росіяни нарешті зрозуміють, що з українцями слід розмовляти, як з рівноправними партнерами і чесно, не виправдались.

П. Ром

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Підготовка до цьогорічної Паради Льояльности.

Українське громадянство митрополітальної округи Ню Йорку вже довідалося з преси, що цьогорічну Параду Льояльности, яка відбудеться дня 26-го квітня між 92 та 63-ю вул. Пятої Евеню в Нью Йорку в год 1:30 по обіді, очолюватимуть українці. Ініціятива Паради лежить в руках проводу Українсько-Американських Ветеранів, виконання за посередництвом Комітету Об'єднаних Американських Українських Організацій м. Нью Йорку та всіх Організацій, Установ і Товариств. На засідання новообраної Управи, яке відбулося в дні 1. березня ц.р., на Голову Маніфестаційного Комітету для переведення Паради Льояльности одноголосно обрано п. Володимира Бакада, секретара англ. мов. та реф. молоді Об'єднаного Комітету. На Засіданні Делегатів Організацій та Установ Комітету з дня 15-го березня ц.р. створено окремий Маніфестаційний Комітет в склад якого увійшли: голова В. Бакад, члени: Куманицький, Гнат Марчак, Хамуляк, В. Хоміцький, скарбник, О. Соколишин—пропаґанда, п-ні Бенцаль, Білоус, інж. Литвиненко, Шпитко — секретар, п-ні Пелешок, п-ні Шох, п-ні Войдуник, Затовський та від Укр. Амер. Ветеранів п.п. Цюпа і Перчишин. Комітет приступив негайно до праці. Після короткого звіту голови п. Бакада з минулорічної Паради Льояльности, порішено розіслати до всіх Організацій та Установ відповідний заклик до масової участи їх членів з американськими та українськими прапорами, й відповідними Транспарентами, текст яких слід переслати до перевірки на руки голови п. В. Бакада: Укр. Амер. Вет., 80 Ст. Маркс Плейс в Нью Йорку. Однак зі звіту видно, що з минулорічної Паради осталося 150 дол., а цьогорічні передбачені видатки виносять до 1000 дол. Потрібно щонайменше около 6-7 оркестр для машируючих кольон, які коштують по 75 дол. В минулому році всі Організації та Установи складали добровільні пожертви на покриття коштів Паради. Комітет прохає і в цім році всі Організації та Установи надсилати свої добровільні датки на покриття коштів Паради на руки касієра: В. Хоміцький, 415 Іст 9 вул. Ньо Йорк, негайно.

Комітет кинув клич: 10,000 українців на параду, пані та діти в національних строях, організації та установи зі своїми амер. та укр. прапорами та транспарентами. Комітет вірить, що українці належно відгукнуться на його зазив.

Інформаційний Референт.
Ком. Об'єднаних.

—o—

Бостон, Масс.

Коляда Допомогового Комітету.

Як кожного, так і цього року наша громада не тільки дбає про свої місцеві запотребовання, але також про загально українські справи. В цьому допомагають нам наші брати, що недавно прибули зі скитальщини. Цього року вони вже виручили нас, старших, від коляди і самі пішли під час Різдва Христового за колядою.

Колядували: Теодор і Анна Песьменні, Микола і Анастазія Каліреченко, Василь і Кіра Гоц, Лариса Мельниченко і Оля Федусь.

Коляду зложили З. Рак $6; по $5: К. Вішньовський, М. Костецький, А. Комарніцька, І. Фундалевич, Д. Бортник; по $3: М. Горуш, Микола Давискиба, Михайло Давискиба, І. Одомарук, о. Євген Королишин, Гр. Музика, П. Брикса, М. Щербан, І. Онуляк; по $2: К. Помелуйко, С. Петрів, П. Федусь, М. Лозинський, В. Діяк, І. Масний, О. Федор, Ломаків, М. Василів, Волтер Г. Сілінський, Д. Сілінський, А. Прухницький, О. Мельниченко, Г. Чагрин, В. Осадся, А. Ганас, К. Жданюк, І. Френчко, І. Гоцуляк, І. Виноградник, Марія Хомин, Гр. Зварич, С. Ярош, П. Мороз, Гр. Чмирів, В. Вербіцький, П. Попович, В. Бойко (Погр.), С. Кучер, Д. Кузь, Д. Біленчук, М. Ярош, О. Панкевич, Д. Шедлівський, М. Гримак, Т. Костецький, Г. Греценко, Я. Ясінський, М. Бабій, Т. Матукас; по $1: К. Кривусь, Д. Гурин, С. Сілінський, К. Штогрин, О. Кудрик, Л. Щербан, О. Щербан, П. Костецький, М. Щербан, Дж. Гайдо, А. Блонярис, Г. Савчук, Ю. Смалюх, С. Медвідь, В. Білінський, М. Заяць, Р. Бойко, О. Корецька, М. Погорецький, М. Галанюк, М. Козулькевич, В. Піняк, Н. Білінська, А. Томаш, Д. Пащак, Т. Пащак, Г. Петрейко, Ф. Бойко, Т. Хархут, С. Дейвид, О. Шафранська, В. Чопик, Т. Вонс, А. Мусяловський, М. Релік, Ю. Зінько, К. Січкоріз, О. Школяр, М. Куць, И. Харина, Ю. Фочук, В. Музика, М. Вонс, В. Дацьків, Л. Фочук і В. Барчин $, В. Боднар $2, Василь Миґован $2, А. Возний $1. Разом заколядували $201.50.

Ця сума буде розділена між ЗУАДКомітет, УККомітетом, а частина буде вислана на скитальщину хорим українцям, що потребують негайної допомоги.

За Відділ Допомогового Комітету:
М. Давискиба, голова.

Комуністи в проводі бразилійської кампанії проти З.Д.А.

Ріо де Жанейро. — Бразилійські комуністи перебирають від іранських комуністів тактику, яка їм так знаменито досі служила у підбурюванні різних націй проти Злучених Держав. Вони намагаються й у Бразилії розбурхати національні пристрасті проти Північної Америки і заповіли на 21 квітня „День нафти й Національної незалежности". Різниця між Іраном й Бразилією така, що Бразилія не продукує ще значних кількостей нафти, хоч, як здається, її нафтові джерела багаті. Одначе в аґітації мова не про продукцію нафти, а про можливе її використання чужинцями, якщо б прийшло до продукції. Комуністи пускають уже наперед гасло: „Олива наша" і це гасло сприймають бразилійські націоналісти водночас з комуністами. Для розповсюдження таких гасел зорганізовано 21 квітня 1951 р. „Осередок для студій і оборони нафти", а комуністична газета „Імпреза Популяр" закликає тепер бразилійське населення демонструвати проти якоїсь ніби змови Злучених Держав для опанування бразилійських нафтових багатств. Досі бразилійці не були так ворожо наставлені до Злучених Держав, як деякі інші південно-американські країни й тому комуністична аґітація може довести до зміни настроїв. — Міжтим Бразилія має свої турботи з комуністами, незалежно від проти-стейтової аґітації. Саме тепер влада намагається арештувати комуністичних аґентів, що підбурюють проти уряду військові ґарнізони. Часописи сповіщають, що влада арештувала одного цивільного інженера, як провідника комуністичних змовників, одначе уряд не оголошує його імени. Одночасно, серед провідних кіл почалася дія за зірвання дипломатичних зносин з Польщею, яка, на ділі, репрезентує совєтські інтереси у Бразилії, бо урядово Бразилія не признає СССР.

14,000 револьверових пачок з кулями не допущено до вивозу в Кольомбію

Ню Йорк. — Аґенти митної сторожі сконфіскували 14,000 пачок револьверових куль, калібру .38, призначених на вивіз зі Стейтів для південно - американських бунтарів, мабуть у республіку Кольомбія, панамським кораблем Калі, заки він відплив з пристані в Брукліні. Контрабанда була укрита в різних частинах корабля. Деякі скрині були приміщені в машиновім відділі, інші навіть в порожнім кітлі на воду, а деякі находилися у спеціяльно побудованій буді на долішнім чердаку корабля. Митні аґенти випитали залогу корабля про походження контрабанди, одначе не арештували нікого.

Свято Білорусів в Ню Йорку

Ню Йорк. — З нагоди річниці проголошення незалежности Білорусі, у неділю, 30. березня, відбулося, — в залі Бетговен Голл, — свято самостійности. Президент Білоруської Національної Ради, Абрамчик, у своїй промові накреслив тяжкий шлях білоруського народу в змаганні здобути волю, що її відняла насиллям заграбницька Москва. Концертна гастина виявила низку молодих талантів серед білоруської еміґрації (Н. Кушаль, Г. Ганчаренка, Г. Ореа, Валюшка та ін.), — відшукання їх, це заслуга енергійного композитора, М. Куліковіча. Як завжди, захоплення слухачів викликали виступи оперових співачок Б. ВерисҐаловіч та Н. Граде. Серед, численн о зібраної на залі місцевої білоруської колонії, було багато гостей чужинців, зокрема українців. Від українців виголошено привітання від УНРади, соціялістів та Н. Т. Ш.

—•—

ЗУХВАЛА КРАДІЖ ВАНТАЖНОГО АВТА

Ню Йорк. — З площі постою авт в Ню Йорку (48 вулиця, між 10 й 11 евенями) минулої суботи вкрадено величезне десятитонове вантажне авто-холодільник. Авто прибуло сюди з далека з вантажем (27,0000 фунтів) м'яса, але тому, що вже було запізно й вантаж не було часу здати на місце призначення, то водії авта, залишивши його на площі постою, пішли спати. Вернувшись ранком, авта вже не знайшли. Поліція енергійно провадить розшуки.

ПАМ'ЯТИ НАРОДНОГО РОБІТНИКА

Дня 17 листопада 1951 невелика українська громада супроводжала на цвинтар св. Івана в Квінс в Ню Йорку тлінні останки бл. п. д-р Мик. Куницького, б. адв. в Глинянах, Західна Україна.

Ціле життя Покійного, віддане службі українському народові, як і його провідна роля в громадянстві заслуговують на ширшу згадку.

Покійний ур. 1891 р. в Лагодові, Перемишлянського повіту, як син бідняка селянина. Місцевий учитель, українець, бачучи здібності молодого хлопця, допомагає йому скінчити гімназію в Перемишлі. Університетські студії покінчив у Львові. Перша світова війна припадково кидає його на Велику Україну. В Ростові над Доном студіює в університеті і там пізнає свою пізнішу дружину п. Александру Куцівну. З хвилею повстання Української Держави працює в департаменті справедливости в Києві і ділить долю цеї влади, опинившись вкінці на евакуації, в Польщі. Від 1929 року веде адвокатську канцелярію в Глинянах до кінця свого побуту в Галичині.

Покійний стає провідником повіту в цілому того слова значенню: Голова Повітової Управи УНДО, голова філії Просвіти в Глинянах, голова Надз. Ради Украінбанку і Районової Молочарні. Є або в проводі або в виділах всіх культурно-освітних і кооперативних організаціях округи. Всюди організує працю і провід. Особливий приятель молоді. Його стараниям зорганізовано гімназійні курси в його рідним селі, як адвокат стає опікуном української патріотичної молоді, що попадала в конфлікт з польським карним законом.

Дім Покійного був взором українського патріотизму, в чому теж велика заслуга Його дружини. Двох синів мали і обох віддали на найвищу службу для свого народу. Пішли і . . . не вернули. Що ж більше ще могли дати!

За часів німецької окупації працює як фінансовий референт Українського Допомогового Комітету на місто Львів. З тим комітетом опускає в липні 1944 Галичину і зазнає всю долю і недолю скитальщини.

Около 3-х літ жив в таборі в Ашафенбурґу в Німеччині. Там працює між іншим як таборовий референт при UNRRA. В листопаді 1948 приїжджає до Ню Йорку.

Мимо тяжкої фізичної праці, весь вільний час від праці присвячує тутешним українським організаціям. Був членом-основником Товариства Українських Правників в Америці, для якого випрацював статут; був головою Товариського Суду Т-ва „Самопоміч", Відділ в Ню Йорку. Працював, не звертаючи особливої уваги на своє зодоров'я. Кілька тижнів перед смертю, лікарі ствердили невиличиму недугу (рак). Помер 13 листопада 1951 в Ню Йорку. Полишив дружину Александру, яка живе в Ню Йорку.

Покійний був погідної вдачі, з серцем для других, особисто скромний і глибоко релігійний, всіми шанований, як патріот. Не діждався повороту в Рідний Край, що так свято вірив. Хай американська земля буде Йому легкою.

У нас, товаришів Його звання і недолі полишив Покійний якнайкращу згадку і пошану до Його імени.

Т-во Українських Правників

• РОЗШУКИ •

Односельчан села Дори (б. Яремча) пошукує о. **Ярослав Свищук.**
Адреса:
Rev. YAROSLAW SWYSHCHUK
518 Virginia Street
St. Joseph, Mo.

Пошукую ГОЛУБА ЙОСИФА, ХРАПКА ІВАНА, КИЩІА ДМИТРА, СТАРІЯТА ЙОСИФА, БУНЯ МИКОЛУ, ЯРЕНЧАКА НАСТАЗІЮ. Всі вони походять з Волі Постолової, повіт Лісько, Галичина. Прошу зголоситися на мою адресу:
М. БЕДЗИК
2215 W. 5th Street, Cleveland 13, Ohio

Пошукую братів Володимира, Михайла і Василя і тіточну сестру Зофію і всіх знакомих з села Михайлевичів, пов. Рудки.
ANNA LOSYK, c. o
ANNA LAKATOR
1523 W. Walton St., Chicago 22, Ill

Пошукую ДМИТРА МИТКО, ДМИТРА КЛЯЧКО, і знакомих з села Німстів, пов. Любачів.
K. HRYNEWYCZ
1523 W. Walton St., Chicago 22, Ill.

Пошукую свого вуйка, і знакомих зі села Верблянн, пов. Яворів. Писати на адресу:
ANNA HRYNEWYCZ
1523 W. Walton St., Chicago 22, Ill.

СУРМАЙ ФЕДІР з села Гнила, пов. Турка, над Стрисм, пошукує свого брата **ІЛЬКА СУРМАЯ** або його родину, який виїхав 1912 року до Дітройту. Він сам або хто знав би його адресу, прошу ласкаво мене повідомити: **SURMAY FEDIR, 3500 — 13 St., N. W. Apt 103, Washington D.C.**

ПАВЛА ДРОЗДА з Прошови коло Тернополя (Західна Україна) що був на еміґрації в таборі Цуффенгавзен коло Штуттґарт, Німеччина пошукує **Павлина ЛУКАЄВИЧ,** (мати Дільного).
821 N. Oakley Blvd., Chicago 22, Ill.

ТАТЯНА П.
прошу відгукнутись на Вам відому адресу в Шікаґо.
В. М.

Шукають Своїх Рідних

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках була надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

Зголошуючись на розшуки, не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

За листами чи адресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАД-Комітету, адресу якого подано при кінці.

* * *

ГРУПА ЛИСТИ ДО:

20150 Ярослав Савків знайомого зі села Годів, пов Зборів, та особу з села Кальне, пов. Зборів, що виїхала до ЗДА в 1938 р.

20151 Карпо Дрощенко шурина (брата моєї жінки) Антона Гончар зі села Городище, область Дніпропетровськ. Його батьки Кость і Векла. Виїхав до ЗДА в 1912 р.

20152 Євген Маврів Миколу Фурик, який виїхав до ЗДА в 1950 р. з Німеччини.

20153 Микола Гик співжителів у Німеччині Володимира Пріма і Осипа Леніо.

20154 Осип Макогін зі села Кориличі, пов. Перемишляни родича Сидорко, що виїхав до ЗДА в 1925 році.

20155 Петро Ролько, син Василя Мельника, родж. в ЗДА, до 1938 р. перебував в Стратині, пов. Рогатин.

20156 Антін Шміґель зі села Верховня, пов. Новий Санч сестру Анну Теліщак з дому Шміґель, яка виїхала до ЗДА в 1912-13-их роках, має двоє дітей на ім'я Йосиф і Ірина.

Голоситися до:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U.S.A.

МАНІФЕСТАЦІЯ В НЮАРКУ

(Початок на стор. 1-ій)

мократії і вільного світу; тому саме з такою великою впертістю боремося проти тих сил, — що затемнюють американський політичний розум та не дають Америці пізнати, хто в найчорнішу годину нового зудару буде цілком певно до останньої краплі крови її союзником, а хто буде ворогом, чи тільки вдавати приятеля або постійно хитатись на два боки. В повній відповідальності перед історією Америки — твердимо, що українці та всі інші гноблені Москвою народи, якщо Америка виразно і недвозначно заявиться за їх незалежність, будуть цілком певно на життя і смерть приятелями і союзниками Америки в боротьбі за волю і демократію!" Ця заява чергового промовця д-ра Л. Мишуги, — дістала ентузіястичне потвердження з боку кількатисячної публіки. Промовець, подібно, як і його попередник проф. Меннінґ, доказував прикладами і фактами тотожність російського комунізму і російського великодержавного імперіялізму, що є вже в психіці російського народу та в тому що можна б назвати національним вихованням і національними ідеалами. Українські ідеї та українські змагання і наставлення репрезентують Шевченко, Франко, Леся Українка. Російські ідеї репрезентує Теодор Тютчев та йому подібні, які створили російський месіянізм про: „Сім внутрішніх морів і сім великих рік, від Нілю до Неви, від Ельби до Китаю, від Волги до Евфрату, від Ганґа до Дунаю, — от царство російське і на віки вічні..." Свою доповідь промовець закінчив пересторогою для західного світу, яку перед 250 роками висловив гетьман Пилип Орлик у своїм — „Виводі прав України", підкреслюючи, що без вільної України не буде тепер миру і порядку не тільки на Сході Европи,—але й в цілому світі.

Проф. Добрянський: Визвольні рухи — найбільший страх Сталіна.

Голова Українського Конгресового Комітету, проф. Лев Добрянський, як останній промовець на недільній маніфестації в Нюарку, з'ясував в питомий йому речевий спосіб „п'ять страхів Сталіна", що згідно з твердженням найбільших знавців є „сильніші ніж страх від атомової бомби". Одним з найголовніших з цих страхів Сталіна це очолювані українцями та їхньою Повстанською Армією визвольні рухи поневолених народів. Історичними фактами промовець доказував цей страх. „Відповідальні кола в нашому уряді — говорив він — цілком поінформовані про героїчну боротьбу Української Повстанської Армії за незалежність України. УПА розбила міт совєтської непереможности, подвоюючи страх Сталіна, доказом чого є численні майже гістеричні потягнення Кремля. Для характеристики страху Сталіна перед українським визвольним рухом та можливою американською підтримкою для нього, промовець згадав про совєтську реакцію на створення українського відділу Голосу Америки. Негайно після того Москва „ущасливила" українців окремим гимном, окремою державною емблемою та окремим прапором з фіктивним міністерством війни. Цитуючи „Радянську Україну" та її заклик до населення Західної України, проф. Добрянський з'ясував Сталінову „діялектику страху": він поневолює народи та називає це визволенням, нищить їх і вимагає за це вдячности: Свої міркування промовець закінчив низкою конкретних пропозицій, що лягли в основу резолюцій з маніфестації. Зокрема проф. Добрянський рекомендував поліпшення українських радіопересилань через Голос Америки, повну підтримку акції президента Трумана в справі доповнення Керстена до Акту Взаємної Безпеки та відносно нової акціїл для втікачів, заходи для встановлення американських дипломатичних представництв в Києві і Мінську та більші американські фонди на створення національних військових визвольних частин в Західній Европі з втікачів з-поза залізної заслони.

Схваленням відповідної телеграми до президента Трумана та схваленням відповідних резолюцій в користь американської допомоги для визвольних змагань українського й інших поневолених народів, як теж проти всіх проявів російського імперіялізму закінчено офіціяльну частину цеї великої маніфестації. На закінчення голова Маніфестаційного Комітету Мирон Леськів висловив від імені Комітету подяку промовцям і учасникам, а хор ід проводом проф. Каськова і з ними приявні і відспівали „Ще не вмерла Україна" і „Не пора". Переведена під час маніфестації збірка фондів на політичну акцію УККомітету та на покриття видатків принесла коло 1,700 долярів.

Попереднього дня перед маніфестацією відбулася пресова конференція, на якій подібно як і під час маніфестації, представникам американської преси давали вияснення Данило Слободян та Володимир Данько. В американській пресі надруковано відповідні інформації, підкреслюючи головно виступ сенатора Сміта та його домагання, щоб Україна була вільна.

Посилені зусилля для об'єднання Европи

Париж. — Західні великодержави уважно слідкують за намаганням Москви протиставитися зросту єдности з Західній Европі й в Атлантійській спільноті. Це пильнування Заходу виявилось у відповідних пунктах нот висланих Совєтському урядові. Сама акція створення европейської спільноти постійно натрапляє на великі трудноці й все нові ускладнення. Наради Північно-Атлантійського Пакту об'єднані у спільній справі оборони, але слабше в справах економічних, а вже зовсім непомітне політичне їх зцементування, що торкається шістьох держав Европейської Оборонної Спільноти, то їхнє прагнення получитися в обороні йде ще далі, включно до злиття їхніх збройних сил та до тісної економічної співпраці, — хоч би в поєднанні сталевої й вугільної ділянки пляном Шумана. Проте політично й ці держави застерігають свою відокремленість. Німеччина бажає бути получена безпосередньо з групою Атлантійського Пакту. Деякі европейські держави, а саме — Швайцарія, Швеція й Австрія хочуть увійти у співпрацю позначену пляном Маршала, але стримуються від поєднання з Европейською чи Атлантійською програмою оборони. Зовсім відокремлене місце у цих зусиллях займає Британія, що має виразно свій власний погляд на багато суттєвих питань співпраці Західнього Світу.

ТАРЗАН, ч. 2800. Нависла криця.

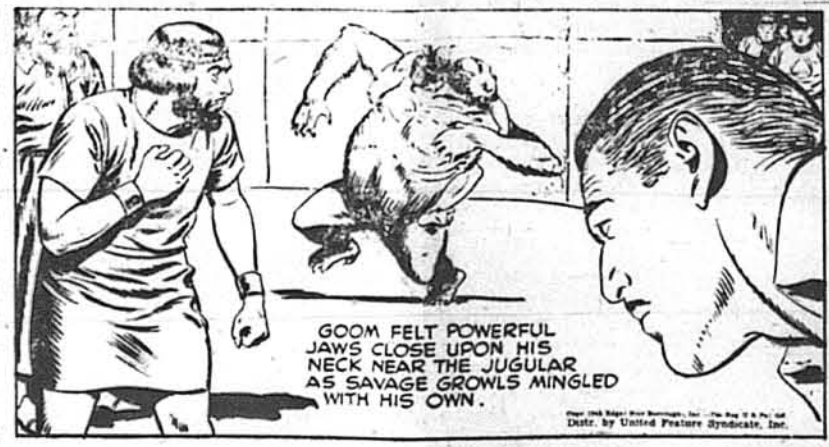

Ґум відчував могутні щелепи тісно на своїй шиї близько шийної жили, як дикі гарчання змішалися з його власними.

Воюючі бестії качалися щераз на долівці у своїх диких обіймах смерти.

Втім блиснув Тарзанів ніж і глибоко врився в бік великої малпи.